

ВОРОБІЙОВ ВСЕВОЛОД МИХАЙЛОВИЧ

(22. X. 1925–23. VI. 2010)

піаніст, педагог,

професор кафедри спеціального фортепіано № 2
НМАУ ім. П. І. Чайковського

Видатний український музикант, піаніст, професор, один із перших виконавців «Слов'янського концерту» *op.* 54 (1953) для фортепіано з оркестром Б. Лятошинського. Виконавське мистецтво В. М. Воробйова визнано найкращими піаністами сучасності, такими як Д. Башкіров, Е. Вірсаладзе, Г. Нейгауз, В. Нільсен¹, Т. Ніколаєва, С. Ріхтер.

Народився 22 жовтня 1925 р. у м. Гянджа (Азербайджан), де закінчив 1942 р. музичне училище. Після навчання у Тбіліській консерваторії (1947–1953 рр.) розпочав викладацьку та виконавську діяльність на фортепіанному факультеті Київської консерваторії як асистент професора В. К. Степенко-Куфтіної². Основу репертуару В. М. Воробйова склали твори композиторів доби бароко, класицизму та романтизму. Здійснив фондові записи на Українському радіо, регулярно проводив майстер-класи у музичних училищах України.

Яскрава й насичена педагогічна діяльність В. М. Воробйова проходила у Національній музичній академії ім. П. І. Чайковського, у Київській середній спеціалізованій школі ім. М. Лисенка й Київській дитячій академії мистецтв. Він виховав більше 150 піаністів, які успішно репрезентують свою виконавську майстерність у багатьох країнах світу: Україні, Росії, США, Німеччині, Іспанії, Бельгії, Італії, Болівії. Незважаючи на досить обережне ставлення до різноманітних змагань, Всеволод Михайлович розумів, що конкурси стали майже необхідною складовою життя сучасного музиканта. Тому лауреатські звання престижних міжнародних конкурсів дісталися багатьом його учням.

---

¹ Дивись сторінки 47 і 255 цього видання.

² Биографічна довідка автора в цьому виданні (с. 468).

Орієнтуючись на найкращі світові традиції фортепіанного виконавства й керуючись власною системою цінностей, професор В. М. Воробйов створив самобутню фортепіанну школу. Природність і простота висловлювання на роялі, вишукана культура звуку, відсутність зовнішньої афектації, виняткова ритмічна воля і водночас абсолютна внутрішня свобода були притаманні виконавському стилю В. М. Воробйова. Для багатьох поколінь музикантів він уособлював живий зв'язок найкращих традицій минулого із сучасністю. Навіть характерна мова професора, специфічна інтонація з ледь вловимою інтелігентно-вишуканою вимовою шиплячих, теплий тембр голосу сприймалися наче відгомін славнозвільної епохи срібного віку. Саме таким він був і під час свого останнього виступу на сцені малого залу 25 лютого 2010 р. на вечорі пам'яті професора А. К. Рощиної¹. Всеволод Михайлович показав, що бачити світ по-справжньому – зовсім не означає бачити його очима, адже багатогранний світ мистецтва варто бачити і тонко відчувати насамперед усім своїм єством, незалежно від життєвих умов (професор в останні роки свого земного життя повністю втратив зір).

Прагнення досягти найвищого рівня майстерності, відданість музиці та духовний максималізм, які В. М. Воробйов очевидно успадкував від свого професора В. К. Стешенко-Куфтіної, стали основою його існування у мистецтві й своєрідним захистом від інтелектуального безладу в умовах сучасного культурного простору. Своїм учням він ненав'язливо передавав відповідне ставлення не тільки до мистецтва, але й до життя загалом. Його дуже влучні, короткі, часто іронічні зауваження були наповнені глибоким змістом. Він миттєво встановлював діагноз, і музична тканина на очах оживала, ніби реанімувалась. Така риса педагогічної творчості Всеволода Михайловича зовсім не випадкова, адже він одночасно з Тбіліською консерваторією закінчив медичний інститут і був дипломованим лікарем.

---

¹ Дивись сторінку 253 цього видання.

У своїй педагогічній діяльності головним чином намагався розвивати художнє мислення у студентів і професійне оснащення найвищого класу, що дозволяло б його учням у майбутньому працювати самостійно. Педагогічний метод Всеволода Михайловича полягав у тому, аби дати студентові якомога більше мікро-ідей, що з плином часу розростались і знаходили своє втілення у виконавській творчості його вихованців. Уроки професора були спрямовані не на найближчі тижні або місяці, а на десятиліття. Він ніколи не наполягав на власному погляді, ніколи не бравував власним авторитетом, хоча свого часу до його думки дослухалися Д. Башкіров, Е. Вірсаладзе, С. Ріхтер. В. М. Воробйов вважав, що зовсім не обов'язково відшліфовувати всі твори до так званого концертно-конкурсного лиску. Навпаки, хотів, щоб студенти познайомилися з якомога ширшим репертуаром, опанували різні стилі. Однак, якщо твір виносився на концертну естраду, то не існувало жодних сентиментів: ретельно пророблялись усі найменші деталі й вимагалось найвищої якості виконання.

Кожного семестру обов'язково відбувалися концерти класу. Перед концертними виступами він завжди говорив нам: «Просто грайте з радістю і отримуйте задоволення». Впродовж багатьох років студенти його класу активно брали участь у так званому Журналі на сцені «Колегіум», який вів відомий київський філолог С. Б. Бураго. Філософія і музика тісно переплітались між собою й створювали ту невловиму ауру служіння високому мистецтву, яка завжди панувала в класі професора В. М. Воробйова.

Олена Степанюк